

Luut van 't Sielje schreef 't Wad zunder dieken

Grijpskerker bewerkt oude verhalen in 't Westerkwartiers

„Of ik nog plannen heb voor andere boeken? Nee, ik ben 71 en heb nog andere hobby's”. Luut van 't Sielje, in het dagelijks leven beter bekend als Luitjen Kuipers, ziet zijn boek 't Wad zunder dieken als een (voorlopige?) afsluiting van zijn loopbaan als streekschrijver. De Grijpskerker bracht onlangs het werk uit, waarin hij in het Westerkwartierse dialect oude verhalen en legenden bundelde en koppelde aan zijn fantasie. „Och, overal is een hap en een snap van bekend. Ik wilde dat gewoon aan elkaar flansen.”

Luitjen Kuipers, alias Luut van 't Sielje.

Kuipers werd in 1921 geboren in Lauwerzijl. In zijn familie heetten veel jongens en mannen Luitjen en om enig onderscheid aan te brengen werd Kuipers al ras 'Luut van 't Sielje'. Dat Sielje slaat dus op zijl, Lauwerzijl. „Dat ging toen zo, maar later begon ik het een mooie naam te vinden”, laat de schrijver weten.

De spelling van de naam van zijn geboorteplaats doet hem overigens de wenkbrauwen fronsen. „Die wordt altijd verkeerd geschreven. Het is een zijl, een sluis dus, in de Lauwers. En niet in de Lauwer! Het moet dus Lauwerszijl zijn, dus met een 's' ertussen. En Sielje heb ik bewust met een 's' geschreven, omdat je het ook zo uitspreekt. In Duitsland worden bovendien ook alle plaatsen met Siel, zoals Greetsiel, met een 's' geschreven”, vertelt de Westerkwartier.

In de uitgave komen allerlei zaken aan bod, zoals het ontstaan van het Westerkwartier, het monnikenwerk, de torenbouw, het ontstaan van Oldehove en Niehove (vroeger Suxwort) en de sluisen in de Lauwers. Griet Koenes, een 'uterst begoafd vrouwemensk' en drie adellijke juffers die op een vlot aanspoelden spelen ook een voorname rol in het boek.

Het dialect zal voor de meeste noorderlingen goed leesbaar zijn. „Het is ook niet moeilijk om te schrijven. Je moet gewoon schrijven zoals je denkt. Het mooie is ook, dat met boeken verhalen van overgrootouders, grootouders en ouders niet verloren gaan”, merkt Kuipers op. De pen gaat evenwel voorlopig aan de kant. De fotoca-

mera wordt weer opgepoetst en ook doopt de Grijpskerker straks weer kwasten in de verf.

Westerkwartiers

De fantasievolle schrijver heeft in veel delen van de provincie gewoond, lange tijd in het Hogeland. In plaatsen als Garrelsweer, Appingedam, Delfzijl en later ook Aduard kwam Kuipers in contact met andere Groninger dialecten dan die van zijn geboortestreek. Met behulp van Jan Groenbroek ging de geboren Lauwerzijlster verhalen schrijven voor het blad Toal en Taiken. „Er werd toen gevraagd om dit in het Westerkwartiers te doen, omdat daar zo weinig in geschreven wordt”, aldus Kuipers.

De schrijver was vele jaren werkmee-ster in diverse bedrijven en fabrieken, tot hij op z'n 50e om gezondheidsredenen moest stoppen. In 1984 bracht 'Luut' zijn eerste boek uit, 'Aan de zee ontruikt'. Dit ging over inpoldering van de Nieuwe Rui-gezandsepolder nabij Sebaldeburen. La-ter volgden 'Licht en schaduw in de pol-der', waarin Kuipers zijn jeugdjaren be-schreef en 'Het begon in een uitgeroeid nest' (over zijn verkering en huwelijk in oorlogstijd).

Streekgebonden

Twee jaar geleden bracht de Grijsker-ker zijn eerste boek in het Westerkwar-tiers uit, 'Hoe gijt 't met dij?'. Het vijfde werk is gedrukt in een oplage van 500, een bescheiden aantal. „Van het eerste boek zijn 1400 verkocht, maar nu is mijn boek erg streekgebonden”, legt de auteur uit. De verhalen hebben namelijk vooral betrekking op Oldehove en Niehove en de omgeving, hier heeft Kuipers vele jaren gewerkt.

„Ach, je weet dat er veel oude verhalen zijn. Er is veel over dit gebied geschreven, maar dat is allemaal gebaseerd op fan-tasie. Zo zou de naam Oldehove geba-seerd zijn op de gelijknamige toren in Leeuwarden. Daar heb ik dus een eigen mening over”, vertelt Kuipers. Hij las in streekhistorische boeken diverse verha-len en stuitte daarbij op tegenstrijdig-heden. „Daarom durf ik ook gerust mijn fantasie te laten lopen”, licht de schrijver toe. Hij verwijst in dit kader ook naar een mysterieus verhaal, dat in Aduard nog een gouden stoel van het klooster begra-ven zou liggen. „Daar is nog altijd een spanningsveld als mensen gaan graven, want je weet maar nooit”, merkt hij op.